

Uw mening wordt gevraagd over een voorstel om geschillen op het gebied van het sociaal domein tussen inwoners en gemeenten, of tussen inwoners en private (zorg)aanbieders, in één procedure aan de orde te kunnen stellen.

Het doel is een vorm van geschilbeslechting te ontwikkelen die aansluit bij de praktijk, terwijl de rechtsbescherming van inwoners wordt versterkt. Hierover is advies gevraagd aan de regeringscommissaris voor de algemene regels van bestuursrecht, prof. mr. M. Scheltema.

Een inwoner kan een geschil over een voorziening in bezwaar en in beroep voorleggen in één procedure bij één instantie. Die procedure kan gaan over een besluit of andere handeling van een bestuursorgaan, maar ook over het handelen van een private (zorg)aanbieder. Klachtprocedures en bezwaarprocedures worden zoveel mogelijk ineen geschoven. De periode waarbinnen de bezwaarprocedure kan worden gestart bedraagt in het advies zes maanden. Gemeenten krijgen instrumenten om bezwaren en klachten van inwoners in één en dezelfde procedure af te handelen, omdat ook private (zorg)aanbieders een plaats in procedures krijgen. Daardoor wordt een oplossing van een geschil eerder bereikt. De inwoner kan bij de laagdrempelige bestuursrechter terecht, óók als het geschil (mede) betrekking heeft op het handelen van een private (zorg)aanbieder. De rechtsbescherming wordt verbeterd doordat de bestuursrechter een integraal oordeel moet vellen over het geschil en zich niet meer hoeft te beperken tot toetsing van een besluit. Hij kan het onderliggende geschil over de voorziening, het handelen van het bestuursorgaan en de private (zorg)aanbieder door nieuwe uitspraakbevoegdheden beter finaal beslechten, terwijl ondertussen door een toetsing naar nu de actualiteitswaarde van zijn uitspraak wordt vergroot. De bevoegdheid van de ombudsman wordt uitgebreid, om ook over alle onderdelen van een geschil in het sociaal domein een oordeel te kunnen geven.

U wordt gevraagd bij de beantwoording in het bijzonder in te gaan op wat het voorstel betekent voor de positie van de inwoner en de werklast voor gemeenten en bestuursrechters. In de tweede helft van het jaar zal het consultatierapport uitkomen met de gebundelde reacties. Bij internetconsultatie krijgt u geen individuele reactie.

Vraag 1 van 6

Bent u het eens met dit voorstel? Zouden ook geschillen over andere voorzieningen in het sociaal domein dan voorzieningen op basis van de Wmo 2015, de Participatiewet en de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening zo een procedure moeten krijgen?

Antwoord zorgregio MIJ/OV:

Voor een inwoner kan het een voordeel zijn als hij één aanspreekpunt heeft waarvoor hij voor alles terecht kan en te maken heeft met één procedure voor de behandeling van bezwaren en klachten en met één soort rechter, de bestuursrechter.

Daarvoor moet de uitwerking wel aan heel veel voorwaarden voldoen zodat het in de praktijk goed werkt. Bijvoorbeeld dat het juridisch goed in elkaar zit, dat de onafhankelijkheid voldoende is gegarandeerd, dat het niet leidt tot een enorme toename van administratieve lasten voor de gemeenten en dat het in de praktijk goed werkt en daadwerkelijk een vereenvoudiging/verbetering is vanuit het perspectief van de inwoner.

Er worden/zijn blijkbaar al pilots door gemeenten - Prettig contact met de overheid - uitgevoerd waarbij ervaring is/ wordt opgedaan met het voorleggen van een geschil over een voorziening in bezwaar en in beroep in één procedure bij één instantie. Het doel hiervan is om best practices te verzamelen die gemeenten de mogelijkheid te geven te kiezen voor een integrale vorm van geschilbeslechting. Het is van belang om de resultaten van deze pilots mee te nemen in de verdere vormgeving van de geschilbeslechting. Aspecten waar naar moet worden gekeken zijn dat: het goed werkt in de praktijk, de onafhankelijkheid voldoende gewaarborgd is, de (administratieve consequenties) te behappen zijn ook voor kleinere gemeenten, de verantwoordelijken goed en helder zijn belegd etc.

Het is ons inziens niet nodig om het via een wetswijziging af te dwingen als het binnen de huidige wetgeving al mogelijk is om het integraal vorm. Laat gemeenten zelf bepalen wanneer en hoe ze het vormgeven.

Of andere voorzieningen ook aangepast dienen te worden zal pas blijken na een toetsing en evaluatie in de praktijk. Het (nog) niet meenemen van Jeugdhulp naast WMO is een probleem en in strijd met het uitgangspunt één kind, één plan, één systeem en dus ook met de integraliteit. In de praktijk kan dit

betekenen dat een cliënt een integrale geschilprocedure heeft lopen bij de WMO (die betrekking heeft op een volwassene in het gezin) en daarnaast een afzonderlijk niet-integrale geschilbeslechting (die betrekking heeft op een jeugdige in datzelfde gezin) bij zowel de bestuursrechter als bij de burgerlijke rechter. Daarmee is het nog gecompliceerder geworden voor deze cliënt/ dit gezin! Dit is onwenselijk.

Algemeen: organiseer een goed voortraject vanuit de gemeente om problemen te bespreken in afstemming met de betrokken zorgaanbieders zodat het probleem snel wordt opgelost voordat het komt tot een geschil dat aan een rechter moet worden voorgelegd. Mediation kan nog kan worden toegepast. Het is veel beter om daar energie in te steken. Dit leidt tot meer maatwerk, meer tevreden inwoners, directe effecten in de zorgverlening, beperking van kosten en administratieve lasten dan geschilbeslechting

NB. jurist zorgregio MIJ/OV

Het mengen in de relatie met private partijen (zorgaanbieders) is onwenselijk voor een ieder en maakt algemene geschilbeslechting door een rechter (helemaal op het benodigde tempo) onmogelijk. Hier wordt niemand blij van.

Vraag 2 van 6

Bent u het eens met het uitgangspunt dat in het voortraject de verschillende bezwaar- en klachtprocedures bij de gemeente en de private (zorg)aanbieder moeten worden vervangen door één voorprocedure bij de gemeente, waarin zowel het handelen van de gemeente als dat van de private (zorg)aanbieders aan de orde kan worden gesteld?

Antwoord zorgregio MIJ/OV:

Op zichzelf is het een goed idee om het handelen van gemeenten en aanbieders te behandelen vanuit één loket, het is voor een inwoner toegankelijker. Doe het dan vanuit een onafhankelijke instantie die realistisch wordt gefinancierd en niet door een gemeentelijke instantie die zelf als partij betrokken is bij het geschil. En laat het ook van toepassing zijn op Jeugdhulp. De gemeente kan wel als meldpunt functioneren.

Het leidt tot een verzwaring van administratieve lasten voor de gemeenten. Er zal meer werk gedaan moeten worden en dit zal onvermijdelijk leiden tot verschillen tussen gemeenten op het gebied van geschilbeslechting afhankelijk van de mogelijkheid om een uitbreiding van uren/formatie te realiseren. Er dient hiervoor compensatie vanuit het rijk te komen voordat dit überhaupt ter invoering gebracht kan worden.

NB. jurist zorgregio MIJ/OV

Gemeenten (regio) en zorgaanbieder hebben een opdrachtgever/opdrachtnemer relatie: in het contract is geregeld dat als bij de afhandeling van de klacht opdrachtnemer er niet uitkomt met de cliënt opdrachtnemer dan wel cliënt in overleg treedt met opdrachtgever. Opdrachtgever beoordeelt of er een aanvullende onafhankelijke klachtencommissie dient te worden ingeschakeld. De kosten voor het inschakelen van deze onafhankelijke klachtencommissie komen voor rekening van opdrachtnemer.

Vraag 3 van 6

Hoe denkt u over het voorstel om de termijn om bezwaren in te dienen bij de gemeente op zes maanden te stellen in plaats van de in het bestuursrecht gebruikelijke termijn van zes weken?

Antwoord zorgregio MIJ/OV:

Zes weken is een gangbare termijn en zorgt voor voortgang in de procedureproces. In geval van nood kan uitstel van deze termijn worden aangevraagd. 6 maanden verlengd/vertraagd de procedure enorm, dat is niet in het belang van partijen. Gemaakte fouten zijn dan niet meer te herstellen.

Reguliere termijn uit Awb is voldoende. Er kan altijd binnen deze 6 weken pro forma bezwaar gemaakt worden. Ook wordt er getoetst of er een verschoonbare reden is wanneer het bezwaar te laat wordt ingediend. Dus geen reden om de termijn te verlengen.

Daarnaast is het ook voor inwoners een stap terug om van 6 weken naar 6 maanden te gaan. Het geeft ons als gemeente meer tijd om onze onderzoekplicht te vervullen, vanuit gemeentelijk perspectief is het een

wenselijke ontwikkeling. Echter, de periode tussen klacht ervaren; bezwaar indienen en bezwaar oplossen wordt dan zeer inwoner onvriendelijk.

NB. jurist zorgregio MIJ/OV

De termijn van 6 maanden is niet werkbaar noch realistisch. Er zou meer gericht moeten worden op effectieve geschilbeslechting en minder op procedurele borging. Daarbij treedt het ook deels in de toezichthoudende rol van de gemeenten en bestaat het gevaar dat bij onvoldoende afbakening hetzij dubbel wordt opgetreden hetzij niet wordt opgetreden.

Vraag 4 van 6

Bent u het eens met het uitgangspunt dat, als de inwoner en de gemeente of de private (zorg)aanbieder er samen niet uitkomen, het gehele geschil aan de orde moet kunnen komen bij de bestuursrechter of ombudsman, of het nu gaat om een besluit van de gemeente, een andere handeling van de gemeente of een handeling van een private (zorg)aanbieder?

Antwoord zorgregio MIJ/OV:

Op zichzelf is voor een integrale behandeling door één instantie wel wat te zeggen. In eerste instantie (zie vraag 3) wel een 'verzameloket'. Daarna een procedure die wordt uitgevoerd door een onafhankelijke instantie met duidelijke bevoegdheden. Het is nog maar de vraag of het juridisch mogelijk is om het verschil tussen publiek en privaat los te laten. Een deel van de geschillen betreffen immers private zorgaanbieders.

Wederom: het moet goed werken praktijk en niet leiden tot een enorme toename administratieve lasten. De resultaten van de pilots moeten worden meegenomen in de besluitvorming. Het er buiten laten van Jeugdhulp betekent feitelijk al dat dit geen goed idee is.

Ook is het belangrijk om na te gaan of het past in de workload van de bestuursrechters en niet leidt tot (verdere) overbelasting?

We zien voornamelijk veel mitsen en maren. Het probleem is terecht maar de oplossing is nog onvoldoende goed doordacht. Dit vraagt om een goede probleemanalyse gedaan en het bekijken van alle oplossingsrichtingen.

NB. jurist zorgregio MIJ/OV

Groot risico van afwijkende behandeling door verschillende bestuursrechters en dus een web van net afwijkende uitspraken, hetgeen de rechtszekerheid en de duidelijkheid niet ten goede komt.

Vraag 5 van 6

Bent u het ermee eens dat de bestuursrechter bij zijn beoordeling van het gehele geschil dan ook naar nieuwe omstandigheden kijkt en niet alleen naar de omstandigheden ten tijde van het bestreden besluit of de bestreden handeling?

Antwoord zorgregio MIJ/OV:

Dat lijkt ons heel ingewikkeld. Je kunt dan bezig blijven, telkens weer omstandigheden er bij halen. Dit werkt vertragend, en leidt niet tot een snelle afhandeling van een geschil en is dus ook niet in het voordeel van de inwoner. Omdat we ook al hebben aangegeven dat de uitbreiding naar 6 maanden ons geen goed idee lijkt, is het ook niet nodig om er nieuwe omstandigheden bij te halen. Dat betekent niet dat er bij het bedenken van oplossingen niet ruim gedacht mag worden. Bedenk oplossingen en neem besluiten die goed werken.

NB. jurist zorgregio MIJ/OV

Rechtszekerheid is een belangrijk goed en de basis van de Nederlandse wetgeving en samenleving. Vraag 5 is daar strijdig mee en zal niet leiden tot meer verduidelijking en positieve uitkomsten, maar eerder tot onduidelijkheid, onzekerheid en zeer rigide reacties.

Vraag 6 van 6

Wat vindt u van het voorstel om de bestuursrechter extra uitspraakbevoegdheden toe te kennen, zodat hij niet alleen de gemeente, maar ook de private (zorg)aanbieder kan opdragen een handeling te verrichten of

na te laten? Wat vindt u van het voorstel de bestuursrechter de bevoegdheid te geven om de private (zorg)aanbieder tot schadevergoeding te veroordelen, los van de gemeente?

Antwoord zorgregio MIJ/OV:

Dit betekent een inmenging in de contractuele afspraken tussen gemeente en zorgaanbieder door een derde. De positie van de gemeente wordt deels ondermijnd, t.o.v. de zorgaanbieder. Hiermee kan een gemeente ook minder verantwoordelijkheid nemen.

En het belangrijkste is dat de oplossing of het besluit zou moeten leiden tot een werkbare situatie/ goede zorgverlening in het belang van de inwoner. Het opleggen van een schadevergoeding is volgens ons niet passend tenzij er sprake is van opzet/ misbruik.

NB. jurist zorgregio MIJ/OV

Het treden in de contractuele relatie tussen aanbieder/gemeente in het kader van het toekennen van schadevergoedingen/boetes is onverstandig en kan enkel leiden tot rigide en conflictmijndend gedrag van aanbieders. Wanneer er daadwerkelijk schade is aan de cliënt dan kan dat via de bestaande wettelijke regels omtrent onrechtmatige daad worden opgelost. Wanneer er sprake is van boete wegens ontoelaatbaar handelen van de aanbieder valt dit binnen het contract en/of de toezichthoudende rol van de gemeente/inspectie.

Het creëren van nieuwe paden/wegen moet per definitie vergezeld gaan van het verwijderen van bestaande paden en mogelijkheden. Anders wordt het een doolhof voor cliënten/inwoners, gemeenten en aanbieders. Feitelijk betreft dit voorstel een overbodige juridisering van het onderwerp, creëert onnodige werklast/werkdruk voor bestuursrechters en cureert werk voor advocaten (stimuleert ook de ontwikkeling van een claimcultuur).